

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Az ellenzék és a kormány. A politikai pártok között még a multban kiélesült s ma is lap-pangva izzó ellentétek enyhülése várható *Andrássy* és *Tisza* szerdai nyilatkozata folytán. *Andrássy* a sajátos magyar politikai közélet jellemzése után leszögezte azt a valóságot, hogy tulzolt passzivitással az ellenzék nagy kérdésekben, melyektől az ország jövője függ, — nullifikálódik s szavának semmi súlya sincs s meggyőződését kellő helyen nem érvényesítheti. Ezt a nullifikációt hazafias lelkiismerettel tovább nem viselhetik. A mai óriási feladatban minden erőre rászorul a nemzet. A mai háboru nem királyok és dinaszták háboruja, hanem az egész nemzet erőfeszítése. Csak akkor leszen sikere, ha az egész nemzet lelkeséggel vesz részt benne. Az ellenzék része a nemzetnek s szerepe van éppen úgy, mint a kormánypártnak. Ezért kéri s kívánják, hogy az ellenzék bizalmiférfiai beletekintessenek a dolgok kohójába. Állandóan s rendszeresen értesülhessenek a történekről, olyan időben, amikor még módjuk lehet, hogy döntő helyen véleményüket kifejtéshessék. A béke kérdését sem hajlandók tisztán a kormányra bízni. Tudni akarják, mik a feltételek, mik a célok. Mert ma nemcsak a kormány, hanem minden ember felelős Magyarországon. *Tisza* István gróf elismerését fejezte ki az ellenzék viselkedéséért a háboru alatt. Ez erkölcsi kötelességeket hárit a kormányra. Kötelessége lehetővé tenni, hogy az ellenzék módot nyerjen az ellenőrzésre s véleményének kifejtésére végezt befolyást szerezhesen az eseményekre. Hajlandó e tekintetben az ellenzék vezéreivel érintkezésbe lépni s odaahatni, hogy véleményüket kifejtéshessék, tanácsot adhasanak, mielőtt befejezett tények elé állítatnának. Végzetes hibának tartja azt is, ha valamely kormányférfiu az ellenzékét a koronától elzárja. Maga részéről csak örülni tud, ha az ellenzéki pártok vezetőinek alkalom nyílik, hogy a királlyal közvetlen érintkezzenek. Hogy

ennek a konciliáns megegyezésnek minő hatása lehet a belső s külső politikára, legjobban jellemzi már is egy bécsi újság kommentárja. „A kormány és nép között — írja ez a lap — az érintkezés bensőbb lett. Nem hagyják elveszni azt az érzést, hogy a parlament tagjainak joguk van követni a nagy eseményeket és nem kötelesek, mint *nyomorult ajtóndólok*, mint önmaguk árnyékai fellépni. Az a benyomásunk, hogy itt az alkalom az *ellenzék*eket kiegyenlíteni, kibéktetni és látszólag megoldhatatlan kérdéseket tisztázni. A monarkia elleni bűn volna, ha ezt a talán soha vissza nem térő alkalmat elhalasztanák és figyelmen kívül hagynák a *viribus unitis* elvét, amelyet éppen most legkönyebben lehet megvalósítani...“ A közel jövő mindenesetre nyilvánvalóvá teszi a pártközi békés egyezkedés előnyeit s eredményeit.

A tisztviselők.

(—a.) Nemcsak a határszéleken, a belső területeken is harc folyik. Ez utóbbi is küzdelmes, nehéz. Vérrózsái a nyomorgás, a gondok özöne, a lélekfájás. A súlyos megélhetésért küzdők lelki sebei ezek. Fájók, talán keservesebbek, mint amiket fegyver ütött.

S mégis kiállják ezt a nagy teherpórából százezrek. Hordozzák sajjó szívvel, roskadó testtel, az enyhület kilátása nélkül. A háboru szenvedéseinek tengerén ők azok az evezővesztett hajócskák, amelyeket az egyre tornyosuló drágaság hullámai addig-addig verdesnek a kemény élet sziklafalához, míg elmerülnek.

Ezek a százezrek a magyar tisztviselők.

Akiknek jórésze életáldozattal tanuskodik magasztos hazafias érzéséről. Más része a harctéren küzdők helyett viseli a hivatali több munka idegölő terhét. Ezek a százezrek régi tradíciójukkal, megszokott s most is tündöklő ékesség gyanánt hordozott „uri“ jellemvonással a nemzet elitje maradtak. Szegényen, a munkásénál is szánalmasabb helyzetben, de tisztán. Nekik a zsarolók, a kizsákmányolók, a háborus idővel lelketlenül visszaélők korszakában nem háborus jövedelem, hanem szenvedés jutott. Ők nem tudtak bőrt csinálni papirból, gyapjuposztót pamutból. Nem volt módjukban kórházi betegek nyomorgatásával, élelmiszer hamisítással, kincstár károsításával sem jövedelmet szaporítani.

Ők mindezt csak borzadva figyelték s a család kétségbeejtő nélkülözése, a nehezen hordozott munkatöbblet közepette is öntudatos, a lelki emelkedettség önértetének nemesen öntudatos erkölcsi fölényével itélkezhettek a népek élet-halálharcának kalózái fölött.

Most, a háboru második évének záródásakor nagy tisztesség érte a tisztviselőket. A magyar nép országos képvisellete, országos kormánya a tisztelőnek, a megbecsülésnek zászlaját lobogtatta feléjük. Az elismerés meleg szavait anyagi jutalom is követte. Nem annyi, mint amennyit kértek. Nem is annyi, mint amennyit a fokozódó

A zenéről.

Valamely nép vagy társadalom műveltségének és nagyságának fokmérője a szépművészetek kultuszában keresendő. Az ókortól a legújabb időkig szóló történelem bizonyítja, hogy az a nép volt nagy és az egyén emelkedett kortársai fölé, nem hatalomban, de a műveltségben, mely a test kultúra mellett áldozott a szellem kultuszának is.

Az ókor népei között épp úgy, mint a középkor, új és legújabb korban találunk nemzeteket, melyek nem a fizikai erő, hanem a szellem termékei révén szereztek meg a hegemoniát.

Az egyiptomiaktól és görögöktől fennmaradt műemlékek a képzőművészet magas kulturájáról tanuskodnak, sőt a mai zene alapvonalainak halvány nyomait is náluk találjuk meg. A festészet szobrászat és építészet terén nagyszerű dolgokat alkottak ugyan, zenetermékek azonban nagyon primitívek. Ez a tény világosan állítja elénk azt az igazságot, hogy a zeneművészet minden más művészetnél magasabb, mert mélyenjáró és fölemelni tudó szellemi készséget kíván, és csak kristályos lelkettől kel életre.

A festő, a szobrász, építész megtalálja a külvilágban modeljét, anyagot is bőven ad neki a természet, fa, kő, márvány, virág és minden élőlényben. De a zenész? Ha ellesi nagy tanítómeszterének, a természetnek hangszereiről a hangokat, ezek összefüggéséhez, a dallam kifejezéséhez a fonalat, a melegéget, érzést is mind a saját lelkéből adhatja hozzá.

Megértjük tehát, hogy míg az ókori képző-

művészet a tökéletesség határáig szárnyalt, addig a zeneművészet csak gyermekcipőben járt

Midőn eljutott az ember a lelki kultúra átfoghatatlanul nagy tengerének mélységeihez és magasságaihoz egyaránt, akkor buzoghatott fel lelkéből a zene kiapadhatlan forrása, mely az érzelmi szépségek csodáival árasztotta el a világot.

Az ősemberek meg nem művelt lelkéből csak egyhangú és kevés szavú dallamot fakaszíthattott a szellő suttogása, a vihar tombolása, madárdal és patakcsobogás; a mai művészlélek minden behatásra reagáló, érzékeny hangszer, amelyről gyönyörűséges zene fakad a természet hangjai nyomán.

Hosszu utat tett meg, töretlen göröngyöket porlasztott termő földde a zene muzsája, míg a mai kor zenevilágát diadalmasan felépítette. A zeneművészet fejlődése szükségképpen meghozta a hangszerek folytonos tökéletesedését is.

Az egyiptomi nabia (lant), tebemi (hárf), tuba (kürt) és csörgő fák hangja kelőképpen adta vissza az egyhangú, egyszerű dalokat; a kínai cseng, king (ütőhangszerek) és ja-kin (dob) jól megfeleltek az 5 hangu kínai scálából páros ütemekben alakult dallamnak.

A hinduk értelmes és néha cifrázott énekeiket más betűkkel jegyezték le és az eddigi hangszereknél tökéletesebb vina és magudi, (lant) valamint fuvós hangszereiken játszottak.

Mérföldes a lépés e népektől a görögök zenekultúrájág. Ők voltak az elsők, akiknél a zene komoly studium volt, a műveltség kiégyesítő része. A gymnaszтика által erős, de sokszor nyers és kiméletlen ifjuságot a zeneoktatással csiszolták, nevelték. Figyelembe vették a rytmust, transzpo-

náltak, sőt a moduláció némi árnyalata is észrevehető náluk. 7 féle scálájuk volt, a mai 2 féle hangnem a dur és mollal szemben.

Aristoxenes tanított a hallás fontosságáról, a hang keletkezéséről, ismerte a tempót, a ritmikus jelzéseket és a dallamokat hangjegyekkel írta le.

A görögök nemzeti hangszere az aidos (az oboa őse); a kithara, barbiton, magadis (huros hangszer): timponum (ütőhangszer) mellett volt orgonájuk fujtatóval. Zeneköltők a szöveget mindig a dallamhoz simulva irták meg. Archilochos, Anakreon, Alkioisos, Pindoras, Sappho saját érzelmeiket öntötték dalba. A színmű, korus, tánc mind akkor veszi kezdetét.

Mikor a fizikai és erkölcsi erők teljében létező nagy görög nemzetet látjuk ily nagy lendülettel előre törni a zene terén, lehetetlen, hogy ne tekintsünk át a hatalmas római népre, amely erkölcsi romlása miatt elveszti zenekultúráját, mely mindinkább aláülyed egészen a rabszolgák soráig, akik ebben az időben a római birodalom egyedüli muzsikusa.

Csak mikor a kereszténység befolyása alatt megtisztult középkor vette kezdetét, támadt fel Itáliában ismét és ismét szívárgott tovább a zeneművészet.

Szerzetesek rejtett celláikban zajtalanul munkálkodtak a mai zeneelmélet alapvető pontjain.

A keresztény zene mellőzte a pogány eredetű hangszereket és csak vocalis zenét használt; legmeghatóbb hajtása a hymnus.

A 6. század nagy pápája, I. Gergely énekiskolát tart fenn férfiak számára; a 11. században pedig már szabatos intonálásra tanítják a növendékeket. Innét kezdve hatalmas tempóban fejlődik

drágaságnak csak némi kiegyenlítése is követel. De százalék szerint mégis többet, mint amennyi eddig volt. Nagyságát még mindig nem az anyagi szükséglet, nem a való érdem szabta meg. Még mindig azon a tálcán kínálják, amelyre jelszólul van vésvé: *a lehetőség szerint.*

A tisztviselők ez új segítség mellett is sokat fognak nélkülözni. Sok keserűséget is nyelnek annak láttára, hogy sokkal kevesebb értelmiséggel végzett munkának mily dús jövedelmet hajtó kapcsolódása lehet a mai világrengető, emberirtó időknek eseményeivel. De látszik vigasztaló jelenség is. Amikor a kormány s az országos gyűlés segítők kézzel oldozza a tisztviselői kar bilincseit, ugyanakkor megszámloltatja s az ország javára megdézsmáltatja az üzleti frontokon hősi halált élők hadi nyereségeit, háborús jövedelmeit is.

Mintha ez az együtttes rendelkező azt példánzná, hogy az előbbieknél: a tisztviselőknél érdem szerint való munkájáért az utóbbiak: a hadi nyereségek részesedettei fizessék a többletet. Mintha ez a kormány-intézkedés arra a szándékra következett volna, hogy ne a lehetőség szabja meg a szellemi munka anyagi értékét, hanem ez utóbbinak teljes kielégítése aránya szerint kell fokozni a lehetőséget. És ha az állam most is, békében is belenyúl s belenyúl az eddig elrejtőzött jövedelmek titkos táraiba, megtalálja a szükséges, nagyobb anyagi lehetőséget, amely az érdemes tisztviselői kar existenciáját az ő szellemi és munkaértékének, nemzeti hasznának s érdemének aránya szerint alapozhatja meg.

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. *Accél József* tb. kanonok, érd. gyulafehérvári plébános, az egyházmegyei neszora f. é. július hó 2-án életének 92-ik, papságának 68-ik évében elhunyt. R. i. p.

Dispositio. *Miklós József* szállógyőröki káplán *Kéthelyre*, — *Keller Lajos* kéthelyi káplán *Szöllősgyőrökre* kápláni minőségben áthelyeztettek.

a zeneművészet, melynek ragyogó határkövet állítanak a 15—16. században a németalföldi mesterek.

Németalföld gazdag és szabad állam, virágzó ipara, kereskedelme jólétet, jogi szervezetsége szabadságot és önértéket nyújt polgárainak; e kedvező viszonyok adtak szárnyat a művészetnek. Mert a művészet csak ott él, ahol testi és szellemi erőket a kenyérért, szabadságért vagy az élet más követelményeiért való küzdelmek fel nem emésztik. A festő Rembrandt és Rubens mellett itt a nagy zeneköltő Lasso egyeduralmát nem sokára megosztja az olasz Palestrina.

Az újkor zeneköltészetének fejlődésével megfelelően tökéletesedtek a hangszerek is. A régiekre emlékeztető lira, fídula, kürt stb. mellé az oboa, puzon, orgona és a clavycimbium sorakoztak.

A legújabb időkben pedig, midőn a tudomány és technika bámulatos gépezeteket és készülékeket konstruál, midőn az emberi szellem meglojpa a természet erőinek titkai, hogy munkálkodásának gyümölcséből a legjobbat izelhesse meg, a kultúra e szédületes nivóján a művészetek favoritja — a zene — immár olyan magasan áll, hogy e magasság emelkedését már az emberileg belátható határokon túl járják.

A zene ma lelkiismeret, szellemi táplálék, s művelt ember óhajainak tárgya vagy abból a célból, hogy gondolatait és érzelmeit zenével kifejezze, vagy azért, hogy a zeneköltők műveiben megörökített szellemi kincseket megérthesse és azokban gyönyörködhesen.

A zeneműveket megérteni meg kell tanulni, csak úgy, mint ahogyan meg kell tanulni megérteni a festő-, a szobrász- vagy építőművész alkotásait, vagy ahogyan meg kell tanulni a világ-egetem szent művészenek Istennek remekművét — a természetet — megismerni, megérteni és abban gyönyörködni.

Kecskeméthy Margit.

Alispáni körrendelet.

Dr. *Véghely Kálmán* alispán a mezőgazdasági munkák biztosítása tárgyában június 23-án a következő rendeletet bocsátotta ki a járási, városi s községi közig. hivatalvezetőkhez s a községek gazdasági intézőbizottságaihoz:

A m. kir. földmívelésügyi minisztériumtól folyó évi június hó 19-én 57332/1916. szám alatt vett távirati rendelet szerint a hadihelyzet változása következtében a hadviselés nagyfontosságú érdekei, továbbá a szállítási és közlekedési nehézségek miatt az aratáshoz remélt kiegészítő munkaerőre biztosan nem lehet számítani.

A közigazgatási hatóságok irányításával a községi (városi) gazdasági intézőbizottságokra hárul most az a legfontosabb feladat, hogy az összes rendelkezésre álló kézi- és fogatoserő felhasználásával a kaszálás, aratás, cséplés, általában a termés előkészítésének és betakarításának munkája biztosítva legyen.

A kormánytól nyert felhatalmazásom és a m. kir. belügyminiszter 57332/1916. előki szám alatt kiadott rendelete alapján elrendelem, hogy az asszonyok és munkabíró fiúk és leányok, továbbá az aratás és egyéb mezőgazdasági munkához értő iparosok és cselédek a községi (városi) gazdasági intézőbizottságok által a szükséghez képest mezőgazdasági munkák végzésére kirendelhetők.

Elrendelem továbbá, hogy mindazok, akik hadisegélyben részesültek, ha ezzel családfenntartási, egy erkölcsi, mint gazdasági köteleseiketől el nem vonhatók, f. évi július és augusztus hónapokban mezőgazdasági munkák végzésére a szükséghez képest mezőgazdasági munkát tartoznak teljesíteni.

Elrendelem továbbá, hogy, mindazokkal a hadisegélyben részesülőkkel szemben, akik az előző pontban foglalt kötelezettségnek eleget nem tesznek, a hadisegély megvonása tárgyában a r. t. városok polgármesterei, valamint a községi- és körjegyzők a szükséges lépéseket haladéktalanul tegyék meg.

Azt, hogy a nők, különösen pedig a hadisegélyben részesülő nők mily körülmények között nem kötelezhetők mezőgazdasági munkák végzésére, az előző pontban foglaltak figyelembe vétele mellett elbírálni a községi (városi) mezőgazdasági intézőbizottságok feladatát képezi.

Természetes, hogy amennyiben a közérők kirendelésére is szükség lenne, egy a m. kir. földmívelésügyi minisztériumtól 70.530/Vl. 1. 1916. szám alatt nyert felhatalmazással teljes szigorral élni fogok.

Megjegyzem, hogy azok, akik a mezőgazdasági munkák végzésénél a közigazgatási hatóságok valamint a községi gazdasági intézőbizottságok rendelkezéseit megszegik, az 1914. évi L. t.-cikk 9. §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Tekintve, hogy mindazoktól, akik fegyveres szolgálat alól felmentést kaptak, különösen és joggal el lehet várni, hogy a segítő munkában jó példával járjanak elő, utasítom a községi (városi) gazdasági intézőbizottságok elnökeit, hogy a felmentettek munkáját állandóan szigorú ellenőrzés alatt tartsák s ha valamelyik felmondottnál azt tapasztalják, hogy magát azon segítő munkából indokolatlanul ki akarná huzni, úgy az illető felmentésének hatálytalanságát iránt a községi elöljáróság útján az illetékes katonai parancsnokságnál a szükséges lépéseket haladéktalanul tegyék meg.

A szabadságotól katonák kötelesek lesznek a községi (városi) gazdasági intézőbizottságoknál jelentkezni és saját sürgősebb munkájuk elvégzése után a gazd. intézőbizottság rendelkezése szerint az aratási munkáknál dolgozni. Ezen a réven is módjukba lesz tehát a községi (városi) gazdasági intézőbizottságoknak a nagy munkaerő hiányt is pótolni.

Utasítom a r. t. városok polgármestereit, valamint a községi- és körjegyzőket, hogy a m. kir. minisztérium 600/1916. éln. számú, továbbá a m. kir. honvédelmi miniszter 3000, 7100. és 10.600/1916. éln. Mg. A. oszt. 1916. számú körrendeleteit a gazdasági intézőbizottságok elnökeinek haladéktalanul bocsátásuk rendelkezésére. — Ezeket a gazdasági intézőbizottságok legközelebbi ülésein részletesen ismeressék. Ha mégis e rendeletek miként való értelmezésére és alkalmazására nézve kételemek maradnának fent, a bizottságok távirati úton is forduljanak hozzám.

A minisztériumokban, úgy katonai, mint polgári részről a legmesszebb menő előkészületek meg vannak téve arra, hogy a megfogott munkaerő pótlásáról legalább részben gondoskodva legyen. A hadi helyzet é a szállítási körülmények és az egészségügyi viszonyok azonban ebben a tekintetben is döntő befolyást gyakorolnak és előre nem látható események a legjobb szándékokat is megghiúsíthatják. Eppen ezért végzetes hiba volna, ha a hivatott tényezők, nevezetesen az elsőfoku közigazgatási hatóságok és a községi gazdasági intézőbizottságok a kormányzat gondoskodásainak reményében nem a még otthon meglévő munkaerő teljes kihasználásra fektetnék a fősúlyt.

A háború kezdete óta nagy megpróbáltatásokon mentünk keresztül s a gazdasági helyzet és közigazgatási hatóságok irányítása és utmutatása mellett a gazdasági szolgáltatásoknak csodás méreteit teljesítette.

Az eddigi teljesítményeknek ez a sikere jogot ad arra, hogy csüggedés helyett teljes önbizalommal fogjunk a most reánk váró nagy munkába, azzal az elhatározással, hogy amint testvéreink és fiaink a harcokban lehetetlennek mondott feladatokat oldották meg, épp úgy most az itthon maradt polgári lakosság erejének teljes megfeszítésével a gazdasági küzdelem döntő csatájában is ki fogjuk küzdeni a győzelmet.

Rendelet gabonabeszerzésről. Az újabb kormányrendelet a gabona- és lisztbeszerzést szabályozza. Főbb rendelkezése a következő.

Mindenki, akár termelő, akár nem termelő, saját háziszükségletére búzát, rozst, kétszerest, kölest és árpát, gazdaságisükségletére pedig búzát készáruvétel útján minden közvetítő kizárásával lakása helyének községi előjárósága (polgármestere) által kiállított vásárlási igazolvány alapján a közvetítőtől közvetlenül vásárolhat.

A vásárlás csak annak a községnek területén történhetik, amelynek előjárósága a vásárlási igazolványt kiállította, illetőleg az illető törvényhatósághoz tartozó olyan községek területén is, amelyekre a kereskedelmi miniszter a vásárlási igazolvány hatályát esetleg ki fogja terjeszteni.

A fél a vásárlási igazolvány kiállítását 1916. augusztus 16-ik napjától 1917. augusztus 15-ik napjáig terjedő időre számított szükséglet egész mennyiségének egy tételbe, akár meghatározott, de 100 kg.-nál nem kisebb részletekben való megvásárlásra kérheti. A községi előjáróság ellenőrizni köteles, hogy a kiállított vásárlási igazolványok alapján vásárolható mennyennyiségek a félt megillető háziszükséglet mennyiségét meg ne haladják. A vásárlási igazolványt át nem ruházható és az eladó az igazolványt saját igazolására át venni és megőrizni köteles.

Aki vásárlási igazolványt kap, az a kiállított mennyiségre nézve elveszti a hatósági ellátásban való részesítés jogát.

A gazdasági szükségletre szánt gabonamennyiség vásárlására hasonló módon kiállítandó vásárlási igazolványok szükségesek.

Bármely malomvállalat az öröltető fének házi és gazdaságisükségletére gabonát csakis akkor vállalhat megőrlésre vagy egyéb feldolgozásra, ha az öröltető fél ugyanakkor a fél által megnevezett malomra kiállított öröltési tanúsítványt ad át. — A malomok az igazolványokról könyvszerű jegyzéket vezetnek és az igazolványokat az ellenőrző hatóság részére megőrzik.

Aki szükségletének fedezésére nem tud vagy nem akar vásárlási igazolvány alapján vásárolni, annak joga és kötelessége a hatósági ellátást igénybe venni és evégből legkésőbb szeptember hó 15-ig a községi előjáróságnál (polgármesternél) írásban vagy szóval az adatok kellő igazolása mellett 1917. augusztus hó 15-ig számított szükségletét, illetőleg annak saját termésével vagy vásárlási igazolvánnyal nem fedezett részét bejelenteni.

Háziszükséglet címén mindenki a következő mennyiséget veheti igénybe:

1. Ostermeissel foglalkozók naponként és fejenként buza-, roz-, vagy árpaliszttól vagy ezek keverékéből legfeljebb 400 grammot;
2. nehéz testmunkával foglalkozók naponként és fejenként legfeljebb 300 grammot;
3. bárki más legfeljebb 240 grammot.

Az egész évi szükséglet megvásárlása vásárlási igazolvány alapján nem szükséges. A fél kérheti a szükséglet egy részére is, de legalább 100 kgr. mennyiségre vásárlási igazolványt. Az ezen felüli szükséglet fedezésére hatósági ellátást vehet igénybe.

A termelők kötelesek zár alá vett termésüket saját házi-és gazdasági szükségletét meghaladó mennyiségét, illetve a vásárlási igazolvány alapján el nem adott termésteleséget később meghatározandó időpontig a Haditermék r. t.-nak megvételeire felajánlani.

A közigazgatási hatóságoknak joguk van a bejelentett adatok helyességének megállapítása végett a készleteket és raktárakat bármikor átvizsgálni.

H I R E K.

— **Adomány.** Bibornok püspök ur Ó Eminenciája 500 koronát, a székeskáptalan 50 koronát kegyeskedett ajándékozni a talliándörögdi róm. kath. templomban építendő orgona költségeihez, amelyért hűvelivel együtt ezuton is köszönetet mond a plébános.

— **Kitüntetések.** Őfelsége a király az alábbi kitüntetések adományozta: *Ferenc József-rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján*; az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül *Vitkay Imre* őrnagy gazdasági tisztnek; a legfelsőbb dicsőítő elismerés tudtul adatot az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül *Szarvas Ferenc* népf. főhadnagynek; *az ezüst érdemkeresztet* a vitészégi érem szalagján az ellenség előtt teljesített különösen köteleseghű szolgálatai elismerésül: *Tacssovsky István* és *Varga József* II. oszt. számvivő álliszteknek.

A hadsereg parancsnoksága adományozta az ellenség előtt tanusított vitez magatartásuk elismerésül az *I. osztályú ezüst vitészégi érem* Schnitz András őrmesternek;

a *II. osztályú ezüst vitészégi érem*: *Pátkay Valent* szakaszvezetőnek, *Ugron István* népfők. zászlósoknak, *Madurkai Gyula* népfelkelőnek, *Szedelmayer Kálmán* tizedesnek, *Oross József* és *Tóth János* (Jasz) népfelkelőknek és *Sléger József* szakaszvezetőnek;

a *bronz vitészégi érem*: *Kugli Antal*, *Vidus Mihály*, *Takács István*, *Csaplár József* és *Kovács Ferenc* honvédeknek, *Tóth József* tőzsrőrmesternek, *Andrási Gyula* őrmesternek, *Takács Gábor*, *König Vilmos*, *Ozi János*, *Szenes János* szakaszvezetőnek, *Kemény Mihály* és *Major János* tizedeseknek, *Veti Ferenc*, *Fonód Rudolf*, *Magli János* és *Bude Ferenc* őrzetőknék, *Pajter Zsigmond*, *Bartha János*, *Zalka András*, *Kiss Gyula*, *Velics György*, *Ruisz Mátyas*, *Ferenczi Sándor*, *Szabó Pál*, *Jobb Sándor*, *Berki György*, *Nagy Béla* és *Leitold Lőrinc* népfelkelőknek.

— **Városi közgyűlés.** Veszprém város képviselőtestülete f. évi július 12-én és esetleg következő napokon d. u. 3 órakerendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozat főbb pontjai: Polgármesteri bejelentések. A városi tanács és az állandó választmányi javaslata az ipari áram ügyében. A városi tanács s az állandó választmányi jelentése a negyedik magyar hadikölcsönre 155.000 korona jegyzése tárgyában. *Rosenberg Jenő* dr., városi tiszt főorvos lótaratási, általános ügyének rendezését kéri. A kórházi tisztviselőket fokozatos előléptetése és családi pótlékok helyettesítő évi segélyben részesítése tárgyában belügyminiszteri leirat. A városi díjnokoknak hadi drágasági segélyben részesítése. A városi tanács javaslata a Hősök terén (Buzapiacon) felállítandó katonai emlékműépítési költségeihez 10 éven át évi 3000 koronával hozzájárulás iránt. *Óvári Ferenc* dr. indítványa az országos Gyermekvédő Liga által Veszprémben létesítendő hadi árvaháziépítési költségeihez, illetve bérszegéhez tíz éven át évenként 2000 korona összeggel hozzájárulás iránt. *Kecskeméthy Margit* zenetanárnő Veszprémben létesítendő nyilvános zeneiskolához városi támogatást kéri. *Óvári Ferenc dr.-nak* ez ügyre vonatkozó indítványa. A városi tanács jelentése a városi sertéshizlalóüzemnek fönn-tartási nehézségeiről. A veszprémi kötött és szövött iparügygyárral telekeladás ügyében kötött szerződésnek jóváhagyása. A városi tanács javaslata a városban lakó köztisztviselők és tanítók ételmisszerbeszerzésének támogatása tárgyában. A veszprémi felső kereskedelmi iskola elhelyezése ügyében a vallás-és közoktatásiügyi miniszteri leirata. A városi tanácsnak erre vonatkozó javaslata. A városi kórház 1917. évi költségvetés előirányzata.

— **Hangverseny.** Balatonalmádjában július 15-én este 8 óraker nagy hangverseny lesz a Vöröskereszt javára. Közreműködik a veszprémi dalegyesület s több fővárosi művész és művésznő.

— **A veszprémi kórház hadiárvái.** A veszprémi kórház nemes szándékáról értesülünk. Dr. *Csolnoky Ferenc* igazgató-főorvos előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a kórház két veszprémi hadiárva nevelését elvállalja. A hadiárvák gondozását a szeretetben gazdag, jószívű kórházi nővérek áldozatos munkáját szaporítja. Ők azonban szives kézséggel vállalkoznak erre az igazán szép feladatra.

— **Lelkigyakorlatok Pápán.** Az igralmas nővérek intézetében f. hó 3.—4.—5-én szent gyakorlatot tartottak az intézet volt növendékei és az életben működő kongreganistái, szám szerint 70-en *Gröschl János* lazarista atya vezetése mellett. Naponta egy konferenciát tartott *Wimmer Károly* prézes is. A kath. sajtóegyesületbe léptek 37-en és sokan előfizettek a kath. lapokra.

— **Tanítók berendelése.** Miniszteri rendelet szerint a tanítók a szünideő alatt közigazgatási teendők végzésére berendelhetők. A közellátás hatóságai intézkedése ez idén is sok dolgot ad. A vásárlási igazolványok kiállítása, a hatósági ellátást igényelők számbavétele fölötté meg szaporítaná a városi tisztviselők munkáját. Dr. *Komjáthy László* polgármester tehát akképen intézkedik, hogy ezeknek a munkálatoknak végzésére a veszprémi tanítók egy részét városi szolgálattételre berendeli.

— **Áthelyezés.** A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Csajda János*, Besztercezaszód vármegye tanfelügyelőségéhez igazgáttételre berendelt állami elemi népiskolai igazgatótaníttól hasonló minőségben Veszprémbe helyezte át.

— **Háborus segély.** A helybeli róm. kath. tanítótestület háborus segélyt kért az iskolaszéktől. Az iskolaszék szives kézséggel méltányolta a felhozott indokokat s mult vasárnap gyűlésében tanítóinak személyenkint 200 kor. segélyt szavazott meg. Ugyanez alkalommal *Sörédi József* igazgató jelentést tett a bezáródott iskoláé veseményeiről. Az Anna-iskola még mindig le van foglalva s emiatt az osztályokban váltakozó tanítás folyhatott. A tanítók különösen a mult év hiányait pótlhatják pótolni, amikor az iskolaé novemberben kezdődött, májusban végződött, az óraszámok jelentékenyen redukálni kellett, sőt az osztályok nagyobb része hetenkint csak hat órai tanításban részesült. Az iskolaszék az illetékes felügyelők jelentése alapján a tanítók buzgóágért, a viszonyok szerint elérhetett tanulmányi eredményért elismerését s köszönetét fejezte ki.

— **Szoborszentelés.** A kövágóórsi hívek áldozatkész buzgósága rövid egy éven belül már a második szoborral ékesíti a Ur szent hajlékát. Páduai szent Antal új szobrának ünnepélyes megszentelését f. hó 2-án nagyszámu hívősereg jelenlétében dr. *Beöthy István* theol. tanár végezte. A szobrot *Mészáros Gyula* ottani lakos állította a háboruban hősi halált halt öccse emlékére.

— **Köszönet.** Kitűnő munkatársunk, *Váth*, ezen az uton mond köszönetet mindazoknak, akik *Magyar kath. szépirodalom c.* munkájának megjelenésekor elismerő s biztító sorokat utalvány-szelvényen kifejezésre juttattak. Azokat pedig, akik könyve árát nem küldték meg, arra kéri, hogy a megküldött könyvet visszaszárazmatni sziveskedjenek. A könyvecske tiszta hasznából eredt 5%-ot az *Alkotmány c.* napilap folyó évi 132. számában számolta el.

— **A város és a tisztviselők.** Dr. *Komjáthy László* polgármester pentek delután értekezletre hívta össze a helybeli hivatalok s testületek képviselőit. Az értekezlet az új gabonaszükséglet beszerzését tárgyalta. A polgármester a július 12-én tartandó közgyűlésen javaslatot tesz, hogy a város előlegezze kellő vagyoni biztosíték mellett a tisztviselők gabonaszükségletének vételárát. A tisztviselők az átveendő gabona árát lefizethetik egy összegben, vagy havi részletekben. Első esetben az egész évi szükségletét egyszerre, utóbbi esetben havi, vagy negyedévi részletekben vehetik át. A város az új beszerzési rendelet szerint gabonát nem vásárolhat. Ezt csak személy teheti október 15-ig hatósági igazolvány alapján. A tisztviselők tehát a saját részükre szerzett igazolványt átadják a városnak, a város pedig a jelzett mennyiséget vagy a püspökségénél, vagy a káptalannál a maga előlegeiből megvásárolja. A gabonát elvihetik egyes hivatalcsoportok saját kezelőikre, a részleteket azonban havonként beszozáltatják a város pénztárába. Akik a gabonát nem tudják elhelyezni, azok részét a város megőrzi s havonként a hivatalfőnöktől beszállított fizetés ellenében részletekben kiszolgáltatja. Az őrlés is megválasztott malomban

történik, amelynek tulajdonosa a lisztet minőség szerint osztályozva — ádatott zsákokban — házhoz szállítja. Ezek a beszerzés főbb alapelvei. A kivitel részleteit s egyéb könnyítő módozatait az egyes tisztviselőcsoportok maguk állapítják meg. A téli tüzelést illetőleg a polgármester ajánlotta, hogy a tisztviselők szénfűtésre rendezkedjenek be, mert a város jóval kevesebb fát termelhet munkashiány miatt. Ha mégis elég munkaerőt szerezhet, bizonyos mennyiségű fát külön csoportba rakat a tisztviselők részére s ki-kit tetszés szerinti időben vitetheti el onnan az előjegyzett mennyiségnek kifizetett részletét. A szénre nézve a város szerződéses szállítójával lehet a havonként való ellátásra egyezkedni. Felmerült a szirral leendő ellátás is. A jelen volt tisztviselők ezt nagyon kívánatosnak tartották s igennel kérték a polgármestert, hogy tapasztalt jóindulatával ebben a fontos kérdésben is segítsen a tisztviselőkn. Különösen arra kérték, hogy a husszék előtti sorakozástól, hösszszadalmas s nem egyszer hiábaváló várakozástól mentessenek meg. Nem megkülönböztetést óhajtanak, csak a közönséges elem immár tűrhetetlen inzultusaitól óhajtanak menekülni, mert sajnos, a mostani ellenőrzés az „uri nép“ ellen hangoztatott gyalázkodástól vagy nem akarja, vagy nem tudja megvédeni. A polgármester, a főjegyző s főszámvéző megígérték, hogy ezen a bajon is segítenek. Mihelyt elégséges tengeribeszteressel a hizlalást állandósítani s fejlesztési tudják, behozzák a havi ellátás rendszerét, A tisztviselőket egyes napokra beosztják s az napon igazolvány ellenében egy hónapi zirszükségletüket beszereshetik. Az értekezlet kívánatosnak tartja, hogy a zirszükséglet is családtagonként és napiszükséglet szerint legyen megállapítva. Így megszűnik az a visszás dolog, hogy egy-egy hétel a két-három tagu család is annyi zsirt kap, mint a jóval több tagu család. Az értekezlet szükségesnek tartja, hogy ellenőrizzék, hogy ugyanazon személyek ne vásárolhasanak majd minden zsir-napon, különösen pedig, hogy olyanok ne vásároljanak hatósági székben, akik óha zsirtartalékok őriznek s mások károsításával — gyűtenek. A tisztviselők öszinte köszönettel adoztak a polgármester s általában a város vezető tisztviselőinek figyelmes, gondos támogatásért. De a tisztviselők is vetettek fel több gyakorlatias gondolatot s ebből mindenki tapasztalhatta, hogy az ilyen öszinte, bizalmas értekezlet néha-néha nagyon szükséges, mert sok homályosnak tetsző kérdést megvilágít, sok félreértést kigyeblit és feltárlja, bizonyítja sok békéltetésnek s zugolódo vádaskodásnak indokolatlan, igazolatlan voltát. A tisztviselők nagy megnyugvással s a város vezetőiből helyezett erős bizalommal távoztak el az értekezletről.

— **Halálozás.** *Auerbach Miklós* ny. kántortanító a mult hét folyamán 76 éves korában Révfülpön meghalt. Haláláról ugy a család, mint a kerületi tanítószék külön gyászjelentést adott ki. Holttestét Kövágóórsön temették el, hol 36 évig működött.

— **A vármegye hivatalos lapjából.** Dr. *Véghely Kálmán* alispán rendeletileg intézkedett a szerb tövis kötelező írtása tárgyában. — Közzéteszi a fémtárgyak beszozáltatására vonatkozó utasításokat s megjelöli a beváltó helyeket. (Veszprémben Kulcsár Károly és Löwy Béla.) — Rendelkezik, hogy a cséplőgépeknél az első segélynyújtáshoz szükséges szerek készen legyenek. — Közli a belügyminiszternek egy nagyon közhasznu rendeletét, mely a jóizlést és közérkölcisígeget sértő mozgóképes mutatványokat szigoruan tiltja.

— **Jegyzőgyűlés.** A Veszprém városi jegyző egyesület f. hó 4-en tartotta havi rendkívüli gyűlést, melyen elhatározták, hogy a veszprémi járás községeiből hadbavonultakról emlékkönyvszerűleg fognak megemlékezni. — Ugyancsak a gyűlés keretében dr. *Sándorfé Miksa* és dr. *Klein Adolf* nyugdíjaztatása alkalmából, nevezettek érdemes munkásságát jegyzőkönyvileg megörökítették.

— **A hatósági székéről.** A héten sok panasz hangzott el, hogy a hatósági székben kevés a hus, a zsir. Értéselésünk szerint most is 10—12 drb. sertést vágnak hetenkint. Ennyi volt tervbe is véve, mert a hatóságnak az a célja, hogy ne csak pár hétig legyen hűsbőség, hanem hogy hónapokon keresztül szolgálhasson hussal is, zsirral is. Ilyen heti fogvagyással a városi sertésállomány eltart novemberig. Manapság nálunk ocsóbb a sertéshús és szaionna, mint az élő sertés maximált kgja. Érdeklünk tehát, hogy megelvo állományunk elég sokáig tartson. Azt mindenesetre jónak tartanánk, ha a város most annyi sertést vágatna, hogy e szorgos munka-

időben a legolcsóbb néposztály is hozzájuthasson egy kis hushoz, zsírhoz. Mert a múlt héten bizony igen sokan nem kaptak. Helyesnek tartjuk azt az újabb intézkedést, hogy akik egyik délután nem juthatnak zsírhoz, számokat kapnak s a másik kiméresi alkalommal ők jutnak sorra. A sertés-széki dolgok egyébként a városi közgyűlésen napirendre kerülnek.

— **Meghívó.** Az almádi-i fürdő részvénytársaság Balatonalmádiban, az Almádi-kör tanácsstermében f. évi július hó 9-én, vasárnap délután 4 órakor tartja évi rendes közgyűlést, melynek tárgyai: 1. Jegyzőkönyvi hitelesítők választása. 2. Az 1915. évi számadások jóváhagyása, mérleg megállapítása, felmentvény megadása. 3. Indítványok tárgyalása.

— **Törökök Pápán.** Megirtuk, hogy néhány török ifju tanul a pápai földmives iskolában. A budapesti török konzul jun. 26-án meglátogatta az ifjakat. Ibrahim Rahmi effendi, török főiskolai tanár pedig pár heti tartózkodásra érkezett Pápára, hogy a földmives iskolát tanulmányozza. A török tanulók a napokban igazgatójuk vezetésével gazdasági kirándulást tettek Mezöklakra, az ottani mintagazdaságra.

— **Tüzérvölgyes csomagja.** Dr. Gerő Mihály százados hadbíró írja az alábbi sorokat: Júli. hó 1-én együtt utaztam a déli vasút Budapestről induló esti gyorsvonatán egy eperjesi tüzérvölgyes e. é. ő. szakaszvezetővel, aki a harcstéről betegem ment haza a szüleihez Veszprémbe. Fehérvárról átszállott s egy csomagját a kocsiiban felelte. Ezt a csomagot elküldtem a veszprémi honv. állomásparancsnokságnak, ahol az önkéntes átvetheti.

— **Az idősebb népfelkelők sorozása.** A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a mostani harmadik népfelkelő pötszemenl az 1877—1866. évben születettek szemlélt az eddigi rendelkezéstől eltérően augusztus 29-től szeptember 21-ig tartásuk meg.

— **A sertéshús és zsír maximálása.** A kormány maximálta a sertéshús és a zsír árát. E szerint 60—90 kg. súlyú sertés ára hízóló vagy állattartó részére kgként 6 korona. Bármily súlyú sertés ára levágás céljából *vágósúly* kgként 6.80 korona. Vágósúly: a sertés élősúlya, dbként 22¹/₂ kg. levonással. Az ez alapon kiszámított vételárból 4% levonandó. Hatvan kgon alul levő sertést közfogyasztásra leválni — kivéve a kényszervágás esetét — tilos. A nyers disznózsír (háj, nyers szalonna) és friss sertéshús ára termelő és viszont-eladó közötti viszonylatban métermázsánként 760 kor., olvasztott zsír mmázsája pedig 852 korona. A forgalombeli detailárakat a polgármester állapítja meg. Az elsőfokú hatóságok azt is megállapítják, hogy a termelőket milyen mennyiséget tartoznak a fogyasztás részére forgalomba hozni.

— **A tanítás biztosítása a jövő tanévre.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívta az összes tanfelügyelőket, hogy kimutatást készítsenek arról, hogy mely iskolákban szünetelt az elmúlt tanévben a tanítás? Továbbá tegyenek javaslatot arra vonatkozólag, hogy a tanítás miként volna biztosítható a jövő iskolai évben, mert a minisztérium a tanítást minden esetben biztosítani akarja. A felekezeti iskoláknál az egyes főhatóságokkal fog a miniszter a módoszatok felől tárgyalni.

— **Hír hadifoglyokról.** Káli Sándor csóti lakos, jelenleg a leitmeritzi tartalékkórházban tartózkodik, lapunk utján tudatja, hogy Kirdy Lajos szabómester és Pfeifer Ádám kőmives, mind a ketten 31. honv. gy.-ezredbeli katonák Szibériában, Perezovkán vannak fogságban s teljesen egészségesek. Levelet is hozott tőlük, de Szentpéterváron elvették tőle. Kádi, ugy látszik, mint rokkant került haza s mint ilyen hozhatott izenetet két bajtársától. Iparos olvasóinkat kérjük, hogy a két fogoly családját, ha az illetők veszprémiek, erről a híradásról értesíteni sziveskedjenek. A tudósító iratot szerkesztőségünkben őriztük.

— **Tisztviselők háborús segélye.** A magyar tisztviselői kar jun. 1-től kezdődőleg 20% háborús segélyben részesült. A drágaság emelkedése szükségessé tette, hogy a kormány a segélyt főlelje. Az új háborús segélyt csütörtökön szavazta meg a képviselőház a következő fokozatban: Az első három (XL., X., IX.) fizetési osztályban a fizetések 35%-a, a VIII. és VII. osztályban 30%, ezenfelül 20% a háborús segély. A segély minimuma 600 korona. Azok a tisztviselők, akik a mostani segélyt nem %-ban, hanem fix összegben kapják (községi tisztviselők, nem áll. tanítók stb.), az új rendel-

kezés szerint eddigi segélyüknek (400 K-nak) másfélszeresét kapják. A kormány itt bizonyára az a cél vezette, hogy % szerint eme tisztviselők fiatalabbja nem érne el a segély minimumát. Viszont azonban az idősebbek károsodnak. Hogy csak egy példát említsünk, a veszprémi felekezeti tanítók idősebbjei fizetésük 35%-val 770—800 koronát kapnának, amíg a fixum szerint csak 600 koronát kaphatnak. Az altisztek és szolgák fizetésük 35 %-át kapják s ennek minimuma 300 korona. A tisztviselők, altisztek s szolgák újabb segélyaránya az eddigi 96 millió kor. helyett 140 millió koronába került.

— **Gazdák figyelmebe.** Polgármesterünk tudatja, hogy a mezőgazdasági fizetékben használt gépek (cséplőgépek, szántógépek, daráló-gépek) céljaira szükséges benzin, benzol és kenőolaj beszerzésének módját a földművelésügyi miniszter 66717—916. sz. rendeletével szabályozta. Ezen rendeletet a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt minden érdekelte betekinthei.

— **Kecskék legeltetése.** Dr. Török Gyula rendőrkapitány hirdetménye: Közhírre teszem, hogy a városi tanács megengedte, hogy a kecsketulajdonosok a Sinter-dombon és ennek folytatásában, kivéve a fejesvölgyi forrásokat és a Kiskuti felé levő bokros helyeket, kecskéiket legeltethessék, feltéve, ha kellő felügyeletről gondoskodnak. Legelőber fejében ugyanannyi fizetendő, mint a sertések után. Közölöm egyben, hogy a kecskéket ősszeírják és az esetben, ha annyi állat volna, hogy a tulajdonosok a felmerülő költséget viselni tudják, a város külön kecskepásztor fog fogadni.

— **Vaskilincs.** Az épületek, lakások részarájait rekvirálik. A kereskedelemügyi miniszter előbb azonban megfelelő vasszerkezetről gondoskodik. Olyanról, mely a rézkilincset pótolja s kicseréléséhez szakértő közreműködése nem szükséges. Ilyen kilincsszerkezetre pályázatot hirdet. A pályadíj 10 ezer, majd 6—4—2 ezer korona. A kilincsszerkezetnek lehetőleg olcsónak s egyszerűnek kell lennie.

— **A szőlők.** A szőlőszeti s borászati felügyelők a tapolcai kerületből, melyhez Veszprém, Zala, Győr és Komárom megyék tartoznak, ezt jelentik: A virágzás befejeződött. A második permetezést részben elvégezték. A szőlőmoly kártétele miatt a firtók ritkásak. A terméskilátás kielégítő. A bor ára 130—150 korona.

— **Tűz.** Szentgálon özv. Bogndr Károlyné belsőségében e hó 3. és 5-én tűz keletkezett, mely nagyobb mennyiségű takarmányt és szalmát hamvasztott el. — Ugyanekkor leégett özv. Gózon Gyuláné óriási pajtája is. Csak ez egy helyen huszonöt szekér takarmány lett a tűz martaléka.

— **A cséplési eredmények bejelentése.** Az aratás és cséplés közeledtével a kormány ugy, mint tavaly, elrendeli a cséplési eredmények pontos nyilvántartását és bejelentését. A rendelet kötelezi a gazdákat, illetve a cséplőket, hogy a bármilyen géppel végzett cséplésekről községenként és gabonanemként pontos feljegyzéseket vezessenek és a szemmennyiséget a cséplés helyének községi előjáróságánál bejelentésük. A bejelentést megtenni elsősorban a cséplőgép birtokosa és ha a gép bérbé van adva, a bérlő kötele. Ha a birtokos, vagy a bérlő a gépet nem maga kezeli, a gép kezelője a bejelentésre kötelezett, a birtokos vagy gazdatiszt azonban tartozik a bejelentést büntetés terh. alatt ellenőrizni. Az ugyanegy községben végzett cséplések eredményét a bejelentésre kötelezett köteles minden vasárnap, ha pedig a cséplést az illető községben hetközben befejezte, a befejezést követő napon a községi előjáróságnál bejelenteni. A jelentéseket a községi előjáróságnál kapható bejelentőlapon kell megtenni.

— **Mit árúsíthatnak a hústalan napokon?** A húsfogasztás korlátozásáról szóló kormányrendelet értelmében a keddi és pénteki hushagyó napokon kívül szarvasmarha, borjú és sertéslevágásból nyert és emberi táplálkozásra alkalmas melléktermékek szabadon forgalomba hozhatók. A belügyminiszter arról értesítette a várost, hogy hústalan napokon árúsítható az agy- és gerincevelő, a nyelv, a tüdő, a szív, a máj, a hasnyálmirigy, (fehér máj) kedeszmirigy (borjumirigy) Bries), a pacal, a borjufodor, a lép, a vese, a tőgy, az orr, a marhaköröm, a borjufej, a borjuláb, a sertésfej, a sertésköröm, a sertésbőrke, kocsonyahús. A fel nem sorolt egyéb állati zsigerik, illetőleg testrészek melléktermékeknek nem tekinthetők és hushagyó napokon nem árúsíthatók.

— **Eladó.** Báthory-utca 7. sz. alatt (Jeruzsálemhegy) egy téli, üveges batár, egy nyitott kocsit, valamint négy lőerőre készült cséplőgép szalmazárával együtt eladó.

— **Eladó ház.** Hajnal-utca 17. szám alatt 5 szobából, 3 konyha és 2 pincéből álló lakás azonnal eladó.

Hirdetmény.

A m. kir. posta- és távirda vezérigazgatóság pályázatot hirdet a m. kir. posta- és távirda műszaki főfelügyelőség javítóműhelyéhez f. évi szeptember hó folyamán 10 bentlákó és 10 kintlákó műszerstanonc felvételére. A pályázati hirdetmény bárhol, a hivatal főnökénél a hivatalos órák alatt bárki által is megtekinthető.

Hirdetmény.

A Herceg Montenuovo Alfréd ur által fenntartott *fürgei* rómi. kath. jellegű népiskolánál a tanító hadbavonulása folytán 1916. szeptember 10-től kezdődő joghatállyal a tanító hadbavonulásának megszűntéig helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. A helyettes tanító javadalmazása évi 1000 K készpénz és lakás. A fizetés havi előleges részletekben folyósítatik. A tanító más helyre lett megválasztva, de hadbavonulása folytán új állását még el nem foglalhatta. Ha a helyettes megfelelő leend, reménye lehet háboru után véglegesítésre. A helyettes lehet férfi vagy nő s ha egyedül álló, megegyezés szerint az uradalmi tiszték valamelyikénél díjazás ellenében ellátást kaphat és ez esetben butorozott szoba adatik neki.

A pályázati kérvények dr. Mihályfi József uradalmi ügyvédhez Enying (Veszprém m.) 1916. évi július 31-ig adandók be.

Enying, 1916. évi június 29-én.

A fürgei iskolai gondnokság nevében:

dr. Mihályfi József,
uradalmi ügyvéd.

A háboru krónikája.

Július 2. Az oroszok támadását visszavertük, mely alkalommal az ellenséget súlyos veszteség érte. — Az olaszok támadásai meghiúsultak. A Doberdón heves harcok voltak. Az olaszok Arcot bombázzák. — A franciák nagy rohamokkal megkísérelték Thiaumont erőd és környéke visszafoglalását. Helyi siker alapján elhamarkodottan már jelentették is az erőd visszafoglalását. A valóság az, hogy támadásuk „legsúlyosabb veszteségükkel” mindentől meghiúsult. Semmit sem foglaltak vissza.

Július 3. A nagy angol támadás első napja igen csekély eredménnyel járt. A támadók igen súlyos veszteséget szenvedtek. A franciák a Thiaumont-erőd környékén ismét több támadást intéztek a német vonalak ellen. Legnagyobb veszteségükkel visszaverték őket. — Galiciában, Kolomea és Szaniszlau közt új heves harc van kifejűdében. Tarnopol vidéken elfoglaltunk az ellenségtől egy magaslatot. Volhíniában támadásunk ismét jóval előbbre haladt. — A doberdói fensík déli szakaszán is eredménytelen maradt az ellenség támadása. A hivatalos jelentés a védők szívós kitartását dicséri. — Dél-Perzsiában a törökök tovább kergetik az oroszokat. Négy nagy orosz gőzöst a Fekete-tengeren a törökök elsüllyesztettek.

Július 4. Kolomeától nyugatra ellentámadással megállítottuk az ellenség erős előretörését. Tiumactól délkeletre az oroszok ismét nagy lovas-rohamot intéztek ellenük. A roham katonáink tűzében összeomlott. Volhíniában állandóan sikeres a szövetséges csapatok harca. — Az angol-francia támadások folytatása a Somme mindket oldalon általában nem ért el a folyótól északra semmiféle előnyt. Az ellenség itt rendkívül nagy vészetéseket szenvedett. — A Doberdói-fensík ellen tovább tart az olasz tüzérségi harc. Az olaszok földjén ismét visszavertük az ellenség több támadását.

Július 5. Bukovinában visszavertük az ellenség elszigetelt előretöréseit. Kolomeánál tovább folyik a heves harc. Tiumactól délkeletre a szövetséges csapatok nagy területen visszanyomták az ellenséget. Volhíniában állandóan előbbre jutunk. — Az olaszok mindentől folytatják a támadást. Sikert sehol sem érnek el. — A francia-angol támadó csapatokat a németek visszaverték. Thiau-

mont változatlanul a németeké. Damloupot sem foglalták vissza a franciák. A németek sikeres légi harcot vívtak.

Július 6. Kolomeától nyugatra egy támadó orosz dandárt menekülésszerű visszavonulásra kényszerítettünk. Ugyanezen a vidéken később nagy haderő támadását vertük vissza. Bucsactól nyugatra is visszavertük az oroszokat. Volhíniában nagy erővel új támadást kezdték az ellenség. Több helyen visszavertük a támadásokat. — A Doberdó szakaszát, főként a fensik déli részét, az olasz tüzérség tűz alatt tartja. Az olaszoknak Monfalconetól és Selztlől keletre levő hadállásaink ellen irányuló támadó kísérletei meghiúsultak. — Az angol-francia támadás kudarcra járt. Komoly eredménye nincs a támadásnak. A franciák hasztalan támadnak Thiaumont környékén. — A török csapatok bevonultak Kermansahba. — Az oroszokat a várostól nyugatra levő állásaikból is kiverték. A Kaukázusban is vereség érte az oroszokat.

Július 7. Kolomeától délnyugatra és északnyugatra sikeresen szembeszálltunk az oroszok minden támadásával. Szadzavkánál és Bucsactól délnyugatra az ellenséges tulerő elől kissé vissza kellett vonulnunk. Új állásainkban azután visszavertük a támadásokat. Volhíniában is elkezdett harc folyik. — Véres harcok voltak Ancre és a Somme közt. Az angol-francia offenzíva csekély eredményt ért el. — A délnyugati harctéren a harci tevékenység tegnap csekély volt. — A Vojusa alsó folyásánál csatározás volt.

Az iskolai kirándulások, a tanítás és nevelés szolgálatában.

Irta: Berényi Ferenc.

XII.

Ugyanis nagyon sok hely van már, ahol télen háziiparral foglalkoznak s mindenesetre ezek megismerése a gyermekekre nagy haszonnal jár. — Ilyen dolgokat nem szabad a tanítónak elmulasztani annyival inkább, mert ezáltal nevelünk különösen az életnek. Hátra van még, hogy a tavaszi kirándulásokról szóljunk.

Ezek a tanításban legfontosabbak; nem mintha az őszi és téli kirándulások nem járnának ugyanolyan haszonnal, mint ezek, hanem mert ekkor van alkalmunk leginkább kirándulni. Ott vannak a növényországból a gabonaművek, hüvelyesek, takarmányművek, gyümölcsfák, a virágok ezrei, a zöld mező, a rét s mind ezeket tavasszal van alkalmunk megismertetni. A gazdaság körébe eső munkák. Ugyisint nem szabad megfeledeznünk a faiskoláról sem.

A fák tisztogatása, mesesítése, mind tavaszi munkák. Mivel pedig elég terjedelmes az anyag, ügyesen kell beosztani a tanítónak, hogy alaposan megismertesse a gyermekekkel őket, de meg fejlődésük különböző fokozatait is megismerje a gyermek. (Pl.) Egy kirándulás tárgyul szolgáljanak a gabonaművek. Második kirándulás alkalmával megismertetjük a takarmányműveket, de ugyanakkor visszatérünk a gabonaművekhez is, hogy lássa a gyermek a fejlődést.

Tavaszi kirándulások száma 5. Ezek szerint az egész tanévben 10. Ezek a kirándulások mindenhol megtarthatók. Nem csupán kigondolt szám ez, hanem a gyakorlat eredménye, de különben a tanítási anyag terjedelme is megköveteli eny-

nyinek rendezését. Lehetnek olyan helyek is, ahol még többet kell rendezni. Ezek azok a kirándulások, amelyekről már szóltam, t. i. a természettan, a történelem s az ipar oktatása körébe rendezett kirándulások. — A kirándulások számáról szólva, szólni kell még a kisebb s nagyobb kirándulásokról. Azért kell őket megkülönböztetni, mert egész más elbírálás alá esik a kisebb s más a nagyobb kirándulás rendezése. Kiseb kirándulás egy séta a városban, vagy a falu környékén. Kirándulás a közeli erdőbe, mezőre, ligetbe, hegyre, tóhoz, folyóhoz. Vagyis a természetrajzi, gazdaságtani és földrajzi kirándulások egy jó része ide tartozik. De lehet egész napra terjedő is a kirándulás. (Pl.) A szomszéd községbe, valamilyen emlékoszlophoz. Már most az egész természetes, hogy egész más előkészület kell egy olyan kiránduláshoz, amelyik egész napot vesz igénybe, mint olyanhoz, amelyik csak egy pár órát.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Vörs. Jövő számra maradt. Köszönjük.

Tűzifa

ab erdő eladásra, kedvező árban nagyobb mennyiség kerestetik. Cim a kiadóhivatalban E. U. alatt megtudható.

Járványos betegségek ellen legjobb óvszer a

KRONDORFI

természetes savanyúviz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSÓ, Veszprém.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Rencs Karolin (özv.) napszámosnő fia Ferenc Dénes, r. kath. — Pintér Ida (özv.) kifőzőnő fia István, r. kath. — Angermann József kőművesegéd és Füstös Terézia fia János, r. kath. — Vida József gépkocsivezető és Farkas Ludmilla leánya Vilma, r. kath. — Járó Mária házicseléd fia halva született.

Háziolozás.

Özv. Bodó Jánosné Gács Éva magánzó 85 éves, r. kath. — Szabó János hentesiparos 75 éves, r. kath. — Özv. Reisinger Antalné Floigl Erzsébet magánzó 40 éves, r. kath. — Huszár Mária 2 éves, r. kath. — Völgyi Sándor tanuló 14 éves, ref. — Punka László 5 hónapos, r. kath. — Mihálka Anna házicseléd 20 éves, r. kath. — Szabó Irén 4 hónapos, r. kath. — Németh Julianna 5 hónapos, r. kath. — Schultz Erzsébet 1 hónapos, r. kath. — 1915. május 10. Gáspár Kálmán kereskedő hősi halált katona 30 éves. — 1915. július 30. Klemencic Antal kovács hősi halált katona 21 éves, r. kath.

Házasság.

Molnár József mezőgazdasági cseléd 18 éves, r. kath. és Szabó Rozália házicseléd 20 éves, r. kath. — Bächer Nechel kereskedőegéd 29 éves, izr. és Kertész Janka 26 éves, izr.

GÓTH pár

és VARSA GYULA

egyetlen művész-estéje

július hó 12-én, szerdán este
pont 8 órakor a színházteremben.

Szinre kerülnek:

A nők ligája. Irta és előadja: G. Kertész Ella.	Magánjelenetek. Előadja: Varsa Gyula.
A Svung. Irta és előadja: Góth Sándor.	Három szög. Vigjáték. Sutró után: Góth Sándor. A férj Góth Sándor Ilka, a felesége G. Kertész Ella A barát Varsa Gyula

Jegyek válthatók Szalai Móránál, Rákóczi-tér 24.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“

helyettesíti a rézgálicot. :: ::

A „Peronoszport“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. — Használati utasítással. — Legkisebb szállítmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett :: szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselőt Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műteremVeszprém, Rákóczi-ter 22. sz. Telefon 49. lakás-
írás**Wellner Gyula**régí jóhírű fogászati műterme.
Rendelésre áll az összes fo-
gászatba vágó műveletekre.**Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.**A szájpdlás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számítalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

**A Közgazdasági Bank és
Takarékpénztár
Veszprémben**

állandó betétek után

4 1/2 %kamatot fizet, s az intézet fizeti
a tőkekamat-adót is.**Bakos Kálmán**fűszer-, csemege- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványviz nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Tavaszi idényreaz összes gyógy- és ásványvizek
friss töltésben megérkeztek ::Mohai Ágnes, Rohitsi templom és
Styria, Salvator, Gieshübler, Bik-
szádi, Selters, Borszéki, Karlsbadi,
Csizi, Répáti, Billini, Marienbadi,
Mühlbrunn Sprudel, Schlossbrunn,
Málnási Sicilia és Mária, Parádi
kénés és Arzén, Preblau, Guber,
Igmándi és Ferenc József keserűviz
Főraktára Veszprém és vidéke részérea szt. Lukács Kristályviznek,
árak patent porcellándugós üveggel együtt:90 fill. 84 fill. 76 fill. 50 fill.
2 1/2 lit. 1 1/2 lit. 1 lit. 1/2 lit.**Finom hentesáruk,**
sajtok, déligyümölcsök, korai
főzelékek. Bor, pezsgő, likőrök
Hus-, gyümölcs-, főzelékkonzervek
Gerbaud (Kugler) raktára
Linoleumok és padlóbeeresztő szerek**ROLAND FERENC**orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.**HIRDETÉSEK**

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKATa legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendőugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, salragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és ce-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle**HIVATALOS NYOMTATVÁNYT**melyek tetszés szerint szívre vagy
békőre szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékek mindenféle alakban és színen.
Egy és négyvonalas csúcs vizsgala-
pok, tetszés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehé-
róddal, ugyasltán fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61